

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 360

**Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile
Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD)
Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi
(2/2818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2818 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışışleri Komisyonu Raporu6

• Muhalefet Şerhi9

• Teklif Metni10

• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin10

• Mutabakat Zaptı11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 644352 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/2818)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD), 1986 yılında Etiyopya, Somali, Cibuti, Sudan, Uganda ve Kenya tarafından “Hükümetlerarası Kuraklık ve Kalkınma Otoritesi” (IGADD) olarak kurulmuş, 1996 yılında bugünkü adını almıştır.

Doğu Afrika’daki temel bölgesel kuruluş olan IGAD tarımsal kalkınma, ekonomik işbirliği, sosyal kalkınma, kurumsal gelişim, sağlık, göç, barış ve güvenlik gibi alanlarda bölgeye yönelik kapsamlı program ve projeler geliştirmekte, Afrika Birliği tarafından bölgede gerçekleştirilecek benzer program ve projelere de temel araç olarak değerlendirilmektedir.

12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı” ile Afrika’da sürdürmekte olduğumuz kapsamlı politika çerçevesinde IGAD ile ilişkilerimizin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 90666677-599-15737

13 Nisan 2020

Konu: Mutabakat Zaptı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

13/10/2022

Esas No: 2/2818

Karar No: 213

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2818 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 6/10/2022 tarihinde yaptığı 37’nci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 13/4/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı, 17/4/2020 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 21/4/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/2818 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 6/10/2022 tarihli 37’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) arasında; tarımsal kalkınma, ekonomik iş birliği, sosyal kalkınma, kurumsal gelişim, sağlık, göç, barış ve güvenlik gibi alanlarda bölgeye yönelik kapsamlı program ve projeler geliştiren IGAD ile ilişkilerin geliştirilmesini amaçlayan Mutabakat Zaptı’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Sedat Önal tarafından;

Afrika’nın doğusunda yer alan ve “Afrika Boynuzu” denilen Bölge’nin ülkemiz açısından önem arz ettiği,

Bu Bölge’de bulunan ülkelerin üye olduğu Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi’nin İngilizce kısaltmasıyla IGAD’ın, sadece kalkınmayla ilgili olmayıp bölgesel barış, istikrar, güvenlik, ekonomi, altyapı, teknik kalkınma konularıyla da ilgilenen bir örgüt olduğu,

Afrika’daki ülkelerle ikili ilişkilerin tamamlayıcı bir unsuru olarak görülen bölgesel örgütlerle de ilişkilerin geliştirmesinin amaçlandığı için bu Örgütle hâlihazırda ülkemizin de gelişen bir ilişkisinin mevcut bulunduğu,

Bu örgütlerin başında Afrika Birliği Örgütü’nün yer aldığı ve bu Örgütle de iyi bir iş birliğine sahip olunduğu, ilişkilerin kurumsal çerçeveye oturtulması amacıyla söz konusu Mutabakat Zaptı’nın onaylanmasının uygun bulunması için Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne arz edildiği,

Komisyon üyesi tarafından;

Mutabakat Zaptı’nın “Uygulama Kapsamı” başlıklı 3’üncü maddesinde “iki ortağın uygun gördükleri alanlarda iş birliği yapılabileceği” ibaresinin çok muğlak ve geniş bir ifade olduğu ve yasama tekniği açısından anlaşma metinlerinde net ifadelerin kullanılmasının tercih edilmesi gerektiği, ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı, Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Başkan	Kâtip	Üye
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İstanbul	İzmir	Ankara
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Haluk Koç</i>	<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Ankara	Aydın	Balıkesir
(Muhalefet şerhimiz vardır)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Kamil Erozan</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Hişyar Özsoy</i>
Bursa	Bursa	Diyarbakır
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Erzurum	Gaziantep	İstanbul
	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Yunus Emre</i>	<i>Oğuz Kaan Salıcı</i>	<i>Zafer Sırakaya</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Turan</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>
İstanbul	Karabük	Kayseri
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

MUHALEFET ŞERHİ

Anlaşmanın aşağıda belirtilen 3. maddesinde “iki ortağın uygun gördükleri alanlarda” işbirliği yapılabileceği ifadesi oldukça muğlak ve kapsamı geniştir. Yasama tekniği açısından anlaşma metinlerinde daha net ifadelerin kullanılması gerekir.

Madde 3 **Uygulama Kapsamı**

İşbu Mutabakat Zaptı, ortaklık anlaşması çerçevesinde iki ortağın uygun gördükleri alanlarda işbirliği yapabilecekleri bir platform oluşturacaktır. Bu alanlar IGAD barış ve güvenlik programları ile ayrıca kapasite inşasına yönelik diğer girişimleri kapsayabilir.

Yasama faaliyetinin önemi ve ciddiyeti açısından bu tür geniş kapsamlı ifadelerle yazılmış metinlerin Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulmaması gerekir.

Söz konusu nedenden dolayı kanun teklifine karşıyız.

Ahmet Haluk Koç
Ankara

Oğuz Kaan Salıcı
İstanbul

Yunus Emre
İstanbul

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ŞENTOP’UN
TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
HÜKÜMETLERARASI KALKINMA OTORİTESİ
(IGAD) ARASINDA MUTABAKAT ZAPTININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
HÜKÜMETLERARASI KALKINMA OTORİTESİ
(IGAD) ARASINDA MUTABAKAT ZAPTININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptı”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
HÜKÜMETLERARASI KALKINMA OTORİTESİ (IGAD)
ARASINDA
MUTABAKAT ZAPTI

Bundan böyle tek olarak "Taraflar" ve birlikte "Taraflar" şeklinde anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti (bundan böyle "Ortak" şeklinde anılacaktır) ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (bundan böyle "IGAD" şeklinde anılacaktır);

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD'ın Bölgedeki ekonomik ve sosyal kalkınma için temel ön gereksinimler olan barış, güvenlik ve istikrarı koruma istek ve taahhütlerinden esinlenerek;

IGAD İcra Sekreteri tarafından 25-27 Nisan 2012 tarihlerinde Türkiye'ye gerçekleştirilen ziyaretin ve stratejik ortaklık için iki taraf arasındaki yüksek düzeyli görüşmenin farkında olarak;

IGAD Bölgesinde daha fazla istikrar ve ekonomik bütünleşme için gereken ortaklık yükümlülüğünü tanıyarak ve yeniden teyit ederek;

Ortaklık anlaşmalarını birlikte gözden geçirmek için bir ortak işbirliği platformunun önemini dikkate alarak ve birlikte başlatılmış programların birlikte gözden geçirilebileceği bir mekanizmanın kurulmasını arzularak;

Kalıcı işbirliği düzenlemelerinin, IGAD barış ve ekonomik bütünleşme gündemleri çerçevesinde Tarafların amaç ve hedeflerini gerçekleştirmelerini destekleyeceğinden emin olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır;

Madde 1
Amaç

İşbu Mutabakat Zaptının amacı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD arasında işbirliği çerçevesi sağlamaktır.

Madde 2
Tanımlar

İşbu Mutabakat Zaptında, içeriği aksini gerektirmedikçe;

"Ortak" Türkiye Cumhuriyeti Cibuti Büyükelçiliği tarafından temsil edilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti anlamındadır;

"İcra Sekreteri" IGAD'ı kuran sözleşmenin 13. maddesi gereğince tesis edilen IGAD Baş İcra Görevlisi anlamındadır;

ASLI GİBİDİR

Tahsin GÜVEN
İkinci Katip
Second Secretary

"Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (bundan böyle IGAD olarak anılacaktır)" IGAD'ı tesis eden Anlaşmanın 1A Maddesi gereğince belirlenmiş Otorite anlamındadır;

"Mutabakat Zaptı", Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD arasında kalkınma ortaklığı için imzalanan Mutabakat Zaptını ifade eder.

Madde 3 **Uygulama Kapsamı**

İşbu Mutabakat Zaptı, ortaklık anlaşması çerçevesinde iki ortağın uygun gördükleri alanlarda işbirliği yapabilecekleri bir platform oluşturacaktır. Bu alanlar IGAD barış ve güvenlik programları ile ayrıca kapasite inşasına yönelik diğer girişimleri kapsayabilir.

Madde 4 **Mutabakat Zaptının Amacı**

İşbu Mutabakat Zaptının birincil amacı sürdürülebilir barış ve istikrar ile ilgili müşterek çalışmalar alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile IGAD arasında işbirliğini güçlendirmektir.

Madde 5 **İşbirliği Alanları**

Taraflar, diğerlerine ilaveten aşağıdaki hususları gerçekleştirmeyi amaçlarlar;

- (a) Türkiye'nin, Bölge'de oynadığı önemli rolü göz önünde bulundurarak, Taraflar daha yakın bir ortaklık geliştirecekler ve müşterek yükümlülükler için istişare forumlarını güçlendirecektir.
- (b) Hedeflenen stratejik ortaklık amaçları için gerek görülen alanlarda müşterek programları geliştirmek ve uygulamak. Bunlar, kapsamlı program ve kurumsal kapasite inşası faaliyetlerini kapsayacaktır.
- (c) Müşterek olarak üzerinde mutabık kalınan mekanizmalar aracılığıyla, IGAD'ın diğer Türk kalkınma ajanslarıyla ortaklıkları hakkındaki bilgileri de içerecek şekilde, bilgi paylaşımını geliştirmek.
- (d) Stratejik ortaklık ve müşterek programların statüsünün gözden geçirilmesi ve ilişkilerin daha da geliştirilmesi,
- (e) Herhangi bir program desteğinin ikili temelde sağlanmasının güvence altına alınması ve
- (f) Türkiye-IGAD ortaklığının, karşılıklı anlayış temelinde geliştirilmesini sağlamak.

ASLI GİBİDİR
[Signature]
Tahsin GÜVEN
İkinci Katip
Second Secretary

Madde 6
İşbirliği ve Eşgüdüm Düzeyi

- (a) Taraflar, esas olarak Türkiye Cumhuriyeti Cibuti Büyükelçiliği ve merkezi Cibuti'de bulunan IGAD Yazmanlığı aracılığıyla işbirliğinde bulunacaklardır.
- (b) Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi ve IGAD İcra Sekreteri, Mutabakat Zaptı ve belirli program anlaşmalarına ilişkin diğer müşterek anlaşmaların uygulanmasının gözden geçirilmesini teminen her altı ayda bir toplanacaktır.
- (c) IGAD, iki taraf arasındaki iletişimi sürdürecektir ve kolaylaştıracak bir temas noktası tayin edecektir.
- (d) İhtiyaç halinde, teknik düzeyde toplantılar düzenlenecektir.

Madde 7
Anlaşmazlıkların Çözümü

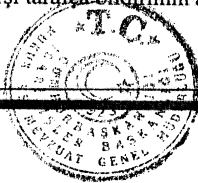
Mutabakat Zaptının uygulanmasından veya yorumlanmasından kaynaklanan herhangi bir anlaşmazlık, Taraflar arasında istişare ve müzakereler yoluyla dostane çözüme kavuşturulacaktır.

Madde 8
Değişiklik

- (a) Taraflar, Mutabakat Muhtırasının uygulanmasını düzenli olarak gözden geçirecektir.
- (b) İşbu Mutabakat Zaptı, Tarafların karşılıklı yazılı rızası ile her zaman değiştirilebilir. Bu değişiklikler, işbu Mutabakat Zaptı'nın 9. maddesinde öngörülen aynı yasal prosedüre uygun olarak yürürlüğe girecektir.

Madde 9
Yürürlüğe Giriş

- (a) İşbu Mutabakat Zaptı, yürürlüğe girişi için tüm iç prosedürlerin tamamlandığının Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından yazılı bildiriminin IGAD tarafından alındığının bildirildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.
- (b) İşbu Mutabakat Zaptı, 5 yıl süreyle yürürlükte kalacaktır. Taraflardan herhangi birinin Mutabakat Zaptının geçerlilik süresinin bitmesine 6 ay kalmadan önce, Zaptı sona erdirmeye niyetini diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirmemesi koşuluyla, kendiliğinden 5 yıl süreyle yenilenmiş sayılacaktır.
- (c) Herhangi bir taraf diğer tarafa, diplomatik kanallar yoluyla yazılı bir bildirim vererek istediği zaman Mutabakat Zaptını sona erdirebilir. Bu durumda, Mutabakat Zaptı, karşı tarafa bildirimin alındığı tarihten itibaren 6 ay içerisinde sona erer.

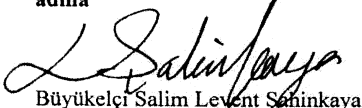
ASLI GİBİDİR

Tahsin GÜVEN
İkinci Katip
Second Secretary

İşbu Mutabakat Zaptı, aşağıda usulüne uygun olarak yetkilendirilenler tarafından, Türkçe ve İngilizce dillerinde, bütün metinler eşit geçerlilikte olmak üzere, orijinal iki (2) nüsha halinde imzalanmıştır. Yorumlamada herhangi bir uyuşmazlık olması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, Taraflar İşbu Mutabakat Zaptını 12 Temmuz 2019 tarihinde Cibuti'de imzalamışlardır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına

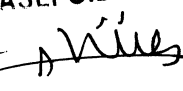

Büyükelçi Salim Levent Şahinkaya
Türkiye Cumhuriyeti
Cibuti Büyükelçisi

Hükümetlerarası Kalkınma
Otoritesi adına

Büyükelçi Mahboub M. Maalim
Hükümetlerarası Kalkınma
Otoritesi İcra Sekreteri

ASLI GİBİDİR

Tahsin GÜVEN
İkinci Katip
Second Secretary

